

آبونتہ سرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) آلتی ،
 یلغی (۳۵) غروشدر
 ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، آلتی
 آیلغی (۹) فرانقذر .

اداره خزانہ

باب عالی جادہ سندھ دائرۂ مخصوصہ

افطارات

آبونه بدلی پیشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المصنويه قبول
اولنور . درج ابدله ين يازيلر اعاده
اولونماز .

انقطاعات

رساله مزدن آندیدی کوسترک شرطیه
بتون یازیلر هر هانکی بر غنّه طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

مکتوبلرک، امضالری واضح و اوڭوناقلی
اولسی و آتونه صره نومروسنی محتوی
بولونمسی لازمدر .

ممالك احثيه ايچون آبونە اولانارك
آدرسارينك فرانسزجه ده يازلسى رجا
اولتور .

پاوه کوندرلدیکی زمان نه یه داتراولدیغنک
واضحاً بیلدیلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی ہفتہ لقمہ مجموعہ اسلامیہ در ۔

صاحب و مدیر مسئول

اشرف ادیب

پاش محرو

محمد عاكف

واللہ یہدی من یشاء الی صراط مستقیم

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

حدیث شریف

من جہز غازيا فقد غزا ومن خلفه في اهلہ بخیر فقد غزا

مآل شریفی

ہر کیم برغازی بی تجهیز ایدرسہ یعنی اسباب سفریخی و یروب یول سالارسہ غزا ایتش اولور . کذلک ہر کیم برغازی بہ عائلہ سنک ایشہ باقق ایچون خبر ایلہ خلف اولورسہ غزا ایتش اولور .

بو حدیث شریف سنن نسائی حدیث لرندن اولوب راویسی زید بن خالد الجہنی رضی اللہ عنہدر .

حدیث شریف

من جہز غازيا حتى يستقل کان له مثل اجرہ حتی يموت او يرجع

مآل شریفی

ہر کیم برغازی بی باشقہ سنہ محتاج اولمہ جق قدر تجهیز ایدرسہ اوغازی اولونجہ قدر ویا دوتجیہ قدر ہرنہ اجرہ نائل اولورسہ اودہ اونک قدرینہ نائل اولور .

حدیث شریفک راویسی عبداللہ بن عمر رضی اللہ عنہدر . مخرجی ابن ماجہدر .

احمد نعیم

مصر فتحی

۴

ایمپراطورک وفاتندن سوکرادہ محاصرہ ، دو قوز آی سوردی . فیکک کجیکمہ سی طولایسیلہ خلیفہ حضرتلری ، سردار ، بر مکتوب کوندہردی کہ « ایکی سنہدن بری مصر فتحی بیتیرہ مہیشکزه تعجب ایدیورم . مظفریتک تأخرینہ مطلقا احوالکوزک تبدلی سبب اولمشدر . جناب حق ، آنجق صدق نیت صاحبی اولانلرہ نصرت احسان ایدر . بن ، سکا درت کیشی کوندہرہ مشدم کہ ہربری ، یوز جنسکاورہ قارشی طور ایلیردی . مکتوبی آلینجہ معیتگہ بز نطق ایرادیلہ کندیلرینی جہادہ تشویق ایت وصبر و سکینت توصیه سندنہ بولوز . بردہ اودرت کیشی بی قوماندان تعیین ایدرک عمومی بر هجوم یابدیر ، بوجومی دہ جمعہ کوئی زوالی وقتندہ اجرا ایتدیر کہ اوزمان ، اجابت و رحمت وقتیدر . » مآلندہ ایدی .

عمرو بن العاص ، خلیفہک امری موجبہ عسکری تشویق واتشجیع ایلہدکن صوکرالوای اسلامی عبادۃ بن الصامتک آلینہ تودیع ایتدی ویکرمنجی سنہ ہجریہ محرمی ایچندہ کی بر جمعہ کوئی هجوم امرینی ویردی .

بوصولت جانیسارانہ قارشیسندنہ ، شہری مدافعہ ایدن روملرک قوۃ مغنویہ سی قیریلدی . برجلر ، بارولر اوزہرندن برر ، ایکیشر صیویشوب باشلرینک قایغیسنہ دوشدیلر و اہالیدن آتیک داورانانلرہ برلکدہ کیلرہ آتلا یوب ساحلدن اوزاقلاشدیلر .

قلعہ قایچیلرندن اولوبدہ مدافعلرک صاووشماسی طولایسیلہ نہ یایاجغنی شاشبران (ابن بسامہ) نامندہ بری ، برج اوزہرندن مجاہدلرہ سسلہندی و کندیسیلہ غیال و مالئہ دو قونولمایاجنی تأمین ایدیلسرہ قانی بی آچاجغنی سویلہدی .

ایستہدیککی امان ویریلدی . و آچیلان قایدن ایجری بہ ظفر قیلجلرینک پارلیتسی آراسندہ کیریلدی .

ساحلدہ بولونان یوز بوقدر جسم کبی ، اوست اوستہ اولمق اوزرہ ایچینہ طولان بیکلرجہ خلقی آلوب دہ کیزہ آچیلمش ، کیلرہ بینہ مہین روملرہ اہالی اصلہدن اولان قبطیلر دن آلتی یوز بوقدر بیک کیشی دہ تسلیم اولمایہ مجبور قالمشدی .

عمرو بن العاص ، بر لطف مخصوص اولمق اوزرہ بونلردہ نفوس باشنہ سنوی ایکی آلتون جزیہ تعیین ایتدی . فضلہ اولارق اراضیلرندن دہ (خراج) نامیلہ بر ویرکی آلا جغنی سویلہدی .

اسکندریہ لیلر ، بویلہ جزئی بر مبلغ مقابلندہ اولومدن واسارتدن قورتولدقلرینہ متشکر و مسلمانلرک دشمن مغلوبلرینہ کرسستہ رد کیری علوجناہہ متحیر قالدیلر .

فتح اثناسندنہ روملردن بعضلری ، شہردن حیقمش و چولہ طوغرو صاووشوب قاجمشدی .

عمرو بن العاص ، اسکندریہ دہ جزئی بر قوت راقہب ف اریلرک تعقینہ چیقدی .

سردار غالب ایلہ مظفر اوردوسنک غیوبتی - اشارتلہ ، یاخود قایقلہ کیدیلوب بیلدیرلک صورتیلہ - خبر آلان روملر ، کیلرینی چہویروب اسکندریہ بہ کدیلر و محافظلردن بعضلرینی اولدوروب بعضیلرینی کری چکیلیمہ مجبور ایتدیلر .

عمرو بن العاص ، شو حادثہ بی ایشیتدیککی کبی قوشوب کلدی واوکی آرسلانلرینک جابوق داورانانلرینی سفینہ لرینہ ، آتیک اولمایانلرینی دہ دہ کیزک دالغہلری آراسنہ قاجیردی .

بوندن صوکرالوای خبر فتحی مقام خلافتہ - بالآخرہ مصر والیسی اولان - (معاویہ بن خدیج) ایلہ بوللادی . فاروق اعظم حضرتلری ، بومژدہ بی ایشیدینجہ سجدہ بہ قاپانوب ناصر المسلمین اولان جناب حقہ عرض شکران ایتدی .

عمرو بن العاص ، اسکندریہ نک عمران وانتظامی کورونجہ مصرک مرکز اداره سی یایمق واورادہ اقامت ایلہ مک ایستہ مش ، بو خصوصدہ خلیفہ حضرتلرندن استیذان ایلہ مشدی .

جناب خلیفہ ، عمروک استیذانی اوزہرینہ آرادہ دہ کیز بولونوب بولونمادینغنی صورمش و نیلک ہنکام فیضانندہ بعضی اووالرک دہ کیز حالی آلدینی بیلدیریلنجہ :

— آرامزہ دہ کیز کیرن بریرہ مسلمانلری اسکان ایتہ کی ایستہ مہم . جوابی کوندہر مش ، حتی مصر ، بصرہ ، کوفہ والیلرینہ دہ « آرامزدہ دہ کیز اولماسین کہ دہ و مہ بیندیکم کبی یانکزه کلہ بیلہم »

مآئندہ بر تعمیم یولامشدی .

امر خلیفہ موجبنجہ عمرو بن العاص ، اسکندریہ دن قالدی و بوکون قاهرہ جوارندہ نامہ منسوب جامعک مبنی بولوندیغی محله جادیری قوروب اوطوردی .

عربجہده جادره (فسطاط) ددنیلدیکی جهتله عمروك فسطاطی قورولان وکیت کیده معمور بر قصبه حالی آلان اوموقعده فسطاط نامی ویریلدی . [*]

..

مصر وبالخاصه اسکندریه نك ممالك اسلامیه عدادینه کیرمه سی ، خیرستیانلره داغ درون اولمش وارادن یوزلرجه سنه کچدیکی حالده یورکلرنده کی یاره ، بر تورلو اونودولوب قایامامشدر . بوکا بناء درکه مصر واسکندریه فتحندن بحث ایتدکلی صیراده عمر الفاروق حضرت تیرینک امریله اسکندریه کتبخانه سنده کی کتابلرک عمرو بن العاص طرفندن حملدرده یاقیلمق صورتیله احیا اولوندیغی یازارلرده اوشانی ظفری شو صورتله کیرله تمک ایستلر . حتی (مدنیت اسلامیه تاریخی) عنوانی کتابک محرری متوقا (جورجی زیدان) بیله بوغرض متعصبانه دن قورتولاماش وائرینک اکثر قسمنده یابدینی کی صورت حقندن کورونه نك مسلسل ومطول عبارات ایله اسناد واقعی تأییدچالیشمشد . مورخ مدقق دیار بکرلی سعید پاشا مرحومک بوخصوصده ویردیکی معلومات ، اوروایت مزوره یی ردوابطاله کافی بولوندیغندن عیناً اقتباس ایدهرک مقاله عاجزانه می مسکی الحنام ایله مک ایستهم :

« اسکندریه مدرسه سنده فلاسفہ طرفلرندن تدریس اولنان درس لر دیانت مسیحیه نك تعلیم و انسانی موجب اولیور دهرک قبل الاسلام مکتبلر تخریب و کتبخانه کتابلرله برابر احراق اولوندیغی تاریخچه ثابتدر . حضرت عمرک خلافتی زماننده عمرو بن العاص استیدان ایتدکن صکره اسکندریه شهرنده کی مکتبلری احراق ایله شهر مذکورده بولنان درت بیک حمام آلتی آی مدت شو کتابلرله قزدیرلدیغی (ابن العربی) روایت ایتش ایسه ده شو روایتک موافق صحت اولمادیغی تحقیقات وادله ایله ثابتدر . اسکندریه قصر و کتبخانه سی قیصرک حوالی مصریه ، غزاسی اثناسننده محترق اولدی . دیوقلن اسکندریه شهرینی نهت ایتدیرمش و ثیودوسیوس زماننده سیرایوم مکتبی هدم اولمش ایدوکی تاریخلرده مذکور اولوب قوریوم مدرسه سنه متعلق برشی ذکر اولناماش ایسه بونک بعض کتابلری [*] مصرده قاهره نك ایکی ییچی کیلومتره جنوب غربیسنده و نیلک ساحل یمیننده واقع (مصر العتیقه) قصبه سنک اسکی اسمیدر . بوکونکی کونده قاهره نك بر بیک محله واسکله سی آلان بوقصبه ، قاهره دن اسکی اولوب مصرک فتحنده و حضرت عمر بن الخطاب (رضه) زمانده فاتح مصر عمرو بن العاص جانبندن بنا اولونمشدر . فاتح مشارالیه اوموقعده جادیری قورمش اولدیغندن جادر دیمک اولان (فسطاط) اسمی ، بعدالفتح اوراده بنا اولنان وقاهره نك تأسیسنه دیکین خطه مصریه نك مرکزی اولان شهره علم اولمشدی .

مشارالیه موقع مذکورده برجامع شریف بنا ایتمشدی که الیوم موجود اولوب قاهره یی تزین ایدن اک کوزل آتاردندر . ۳۵۸۰ تاریخنه دک فسطاط مستقل بر معموره اولوب تاریخ مذکورده جوهر قاعد (طوغروسی قاندر) طرفندن قاهره نك تأسیسی اوزرینه فسطاطک اهمیت آلامش وقاهره نك کوندن کونه توسع ایتمی اوزرینه فسطاط بو شهر عظیمک بر محله سی حکمنه کچمکه اسم قدیمی دخی اونودولوب بوجه مذکور (مصر العتیقه) یعنی (اسکی مصر) نامی آلمشدر . قاموس الاعلام

تلفون قورتلش وقیصر ایکنجی ثیودوسیوس زماننده اسکندریه ده کی فادر کتابلرک کافه سی ولایاته نقل اولمشدر . بطریق کیرلوس و مرشیانوس زمانلرنده اسکندریه ده اختلال ظهور ایدهرک عجلدرده اورانی استیلا ایتش و بعض مورخلرک روایتنه کوره عمرو بن العاصک فتحندن اوتوز سنه مقدم اسکندریه ده مکتب قالمایوب مکتب قدیمه کتابلرندن ارسطو تالمینک شرحه دائر یالکز قرق جلد کتاب قالمشدی . بوروایتلرک جهت سی اسکندریه ده کی مکتبلر فتح اسلامدن مقدم خراب اولدیغی اثبات ایدر . تدقیقاته نظر آتاریخچه ثابت اولیورکه اسکندریه نك فتحنده کتبخانه کلیاً احراق اولمیب اولوقت ارسطونک تعالیم فاسده سنه دائر قوریوم مدرسه سنده کی قرق جلدن باشقه کتاب نامنه اثر ناموجود ایدی .

مورخین اسلامیه طرفلرندن یازلمش اولان امهات تاریخی بو عید عاجز برربر کوزدن کچدیم . اسکندریه ده کتبخانه و کتاب احراقنه دائر امهات مرقومه ده هیچ برجه تصادف ایتدم . اصول المعارف صاحی مصرلی رفاعة بك ، ابوالفدایک روایت ایلدیکی بریجی کتابنه درج ورد ایتمشدرکه اویج شودر :

« عمرو بن العاص اسکندریه نك فتحندن صکره اوراده بولنان کتبخانه ده کی کتابلر حقندن نه معامله ایدهرک جکی حضرت عمر رضی الله عنه افندسزدن استیدان ایتدکه احراقنه امر ویرمکه (۴۰۰۰۰۰) جلد کتاب احراق اولنوب اسکندریه ده بولنان (۴۰۰۰) حمام آلتی ماه مدت او کتابلرله قزدیرلشدر . »

بو حکایه ابوالفدایک بزه واصل اولناماش بر اثرنده مذکور ایسه اوراسی بیله مم . حمام صاحی ابوالفدایک یدمده موجود تاریخنده بو یجی کوره مدیکم کی دمشق ابوالفدایک (تاریخ ابن کثیر) دیو معروف اولان کتابنده دخی اوله بریجته تصادف ایدمدم . معنایه حکایه مزبورده تاریخلرده مندرج اولسه بیله موازنه و تدقیق اولنسه آلتی آی (۱۸۰) کونی حاوی اولوب ایام مذکورده نك عدد حمام اولان درت بیکه حاصل ضربی (۷۲۰۰۰۰) عدد تقسیم اولمیشله (۴۰۰۰۰۰) جلد (۷۲۰۰۰۰) عدد تقسیم اولمیشله حالده هر حمام کونده یازم جلد اصابت ایدر . یازم کتاب ایله - دکلکه بر حمامک اقتشامه قدر قزدیریلوب ایشلدلسی - بر ترجمه صو بیله قینادلسی ممکن اولمه یجی بدیهیدر . بوموازنه حکایه مذکورده نك سراپا مصنوع اولدیغی اثباته کافیدر .

کاتب چلی و ناصرالتواریخ صاحی کی بعض متأخرینک بومبخته دائریازدقلری سوزلرک هیچ بریسی امهات تواریخه مستند دکلدر . روایت مذکورده نك منشأ و أخذ انتشاری مرقوم ابن العربی نك اتریدر . اشبو ابن العربی فرانسزلرجه (ابوالفرج) دیومعرفدر . »

پاشا مرحوم بو (ابن العربی) ، نام دیکر (ابوالفرج) ده دائرده شوبله بر حاشیه تحریر ایدیور :

« اشبو (ابوالفرج) آسیای صغیرده واقع ملطیه لی هرون بن توما نامنده بریهودینک اوغل ایدی . اصل اسحی (مارغیرفورس) در . هیرنک ۶۲۲ سنه سننده تولد ایدوب اوائل حالنده بابایی تومادن فن طب اوقودقدن صکره انطاکیه به عزیمت و اوراده قبول نصرانیت ایتش و ملت یعقوبیه علماسندن سریانی و عربی و یونانی لسانلری اؤکره نوب بر مدت انطاکیه ده اقامتله بعده غوباو صکره حلب سریانی ملتی ریاست روحانیه سننده بولمشدر . بریسی سریانی و دیکری عربی لسانی اوزره ایکی بیوک تاریخ عمومی و اردر . عربی لسانیه محرر تاریخی لاتین لسانه ترجمه اولنهرق ۱۶۶۳ سنه میلادیه سننده اکسفورده و سریانی لساننده کی تاریخی ۱۷۷۹ سنه میلادیه سننده لیسبقده طبع اولمشدر . »

..

۱۳۱۳ سنه اول اسلام اوردوسنی مظفر آ مصر قنعه سنه ادخال ایله اورالرینی روملرک مظالمندن تخلیص ایله بن جناب حقلک بودفعه ده ینه اوقطعه یی انکلیزلرک ید غصبندن قورتارمايه عزم ایدن جنود مسلمینه موفقیقت بخش اولماسنی امید و تمنی ایله سوزیمه نهایت ویرییورم .

طاهر المولوی